

ВПЛИВ РАНЬОГО БІЛІНГВІЗМУ НА РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСОБИСТОСТІ

В умовах трансформації сучасних тенденцій суспільного розвитку зростає роль осмисленого орієнтування особистості в оточуючому середовищі, її вміння встановлювати компетентні соціальні відносини, підтримувати ефективну міжособистісну взаємодію та здійснювати успішну соціальну адаптацію. Це можливо завдяки високому рівню розвитку соціального інтелекту як інтегральної інтелектуальної здатності, що об'єднує і регулює пізнавальні процеси, пов'язані з відображенням соціальних об'єктів (людини як партнера по спілкуванню).

Дослідженнями «соціального інтелекту» займалися такі зарубіжні вчені як Г. Олпорт, Дж. Гілфорд, Г. Айзенк, Е. Торндайк. У вітчизняній психології поняття «соціального інтелекту» досліджувалось М. І. Бобневою, О. О. Бодальовим, К. О. Абульхановою-Славською, М. М. Обозовим, Ю. М. Смельяновим. Проте, незважаючи на певні досягнення у вивченні цього психологічного феномену, малодослідженими залишаються ті фактори, які обумовлюють його розвиток.

Основою нашого дослідження стало припущення про залежність рівня розвитку соціального інтелекту від раннього білінгвізму. Зокрема останні дослідження американського вченого Ш. Лінча вказують на те, що соціалізація дітей-білінгвів є значно ефективнішою, розвиток їх соціального інтелекту відбувається раніше, ніж у їхніх однолітків, які говорять тільки на одній мові. Відповідно, мета роботи полягає у виявленні впливу раннього білінгвізму на рівень розвитку соціального інтелекту особистості.

Явище білінгвізму, або двомовності, вже давно привертає увагу багатьох дослідників. Зокрема, психолінгвісти зацікавлені в тому, як білінгвізм впливає на психічні процеси, особливості мислення та особистісні характеристики людини. З початку ХХ століття набули бурхливого розвитку дискусії про те, чи є ранній білінгвізм корисним для розвитку дитини. І. Епштейн у 1915 році висловив думку про те, що формування однієї асоціації з двома різними словами призводить до конфліктів у мовленнєвих операціях. Наслідком цього є уповільнення темпу загального розумового розвитку дитини. Г. Шухардт порівнював людину-білінгва з луком, що має дві тягиви, кожна з яких ослаблює іншу. Проте, Л. Віготський вказував на неможливість негативного впливу двомовності. Зокрема, У. Штерн довів, що двомовній людині легше оволодіти третьою мовою. У 1913 році французький лінгвіст Ж. Ронжа вперше сформулював принцип «один співрозмовник – одна мова» як оптимальну стратегію оволодіння двома мовами.

Відповідно, на нашу думку, планомірне формування у дитини до шести років раннього білінгвізму підвищує рівень її соціального інтелекту. Щоб довести це припущення, планується провести дослідження за допомогою методу анкетування та методики «Дослідження соціального інтелекту» Дж. Гілфорда і М. Саллівена.

Науковий керівник: Іванюк М.О., викладач